

HOOFDSTUK 5 – DE ALLERHEILIGSTE EUCHARISTIE

De heilige Eucharistie voltooit de christelijke initiatie. Zij die door de doop tot de waardigheid van het koninklijk priesterschap zijn verheven en door het vormsel dieper met Christus verbonden zijn, nemen door middel van de Eucharistie deel aan het offer van de Heer zelf. (Catechismus nr. 1322)

Er zijn veel dingen in deze wereld die werkelijk onbetaalbaar zijn. Je kunt geen prijs plakken op de schoonheid van de bergen of andere natuurwonderen. Je kunt nooit een prijs plakken op de liefde van een ouder of op de gave van een kind. Je kunt geen prijs plakken op een trouwe vriend of een heldhaftige daad van naastenliefde. En je kunt geen prijs plakken op de gave van de Allerheiligste Eucharistie!

De Eucharistie is een ongelooflijk mysterie. Het is zelfs hét mysterie der mysteries. Sint Thomas van Aquino drukte het mysterie en de pracht van de Eucharistie uit in zijn beroemde gezang, *Adoro te Devote* :

*Neergebogen aanbid ik U, onzichtbare Godheid.
Wie Uw glorie onder deze schaduwen verbergt, bedoelt;
Zie, aan U overgegeven, buigt mijn hele hart zich neer.
In trance aanschouwt het U, gehuisvest in de wolk.
Proefzin, tastzin en gezichtsvermogen schieten tekort om U te onderscheiden;
Geloof, dat door het horen komt, doorbreekt de sluier.
Ik geloof alles wat de Zoon van God heeft gezegd;
Wat de Waarheid heeft gesproken, dat beschouw ik als waarheid.*

De eerste twee strofen van dat gezang stellen dat we ons moeten neerbuigen voor de goddelijke majesteit van God, die verborgen is achter de sluier van de Heilige Hostie. Onze zintuigen worden bedrogen en we slagen er niet in de aanwezige werkelijkheid te zien. Alleen door de geïnspireerde gave van het geloof kunnen we de Ware Aanwezigheid zien en erin geloven. Alleen door de genade van God kunnen we het verheven mysterie van de Allerheiligste Eucharistie beginnen te begrijpen.

Essence daagt onze vijf zintuigen uit.

De Eucharistie is, simpel gezegd, God. De Eucharistie is God de Zoon, volledig aanwezig in onze wereld. Het is Jezus, de eeuwige Zoon van God, volledig aanwezig. De Eucharistie is Zijn Lichaam, Bloed, Ziel en Godheid.

God wordt in deze vorm aan ons aanwezig gesteld door middel van tekenen en symbolen. Maar we mogen niet nalaten te geloven dat de Eucharistie veel meer is dan alleen tekenen en symbolen. Men zou kunnen zeggen dat het brood een symbool is van Zijn Lichaam en de wijn een symbool van Zijn Bloed. Dat klopt, maar het is verre van volledig. We moeten die bewering aanvullen met de opmerking dat het brood, een symbool van Zijn Lichaam, daadwerkelijk Zijn Lichaam wordt en de wijn, een symbool van Zijn Bloed, daadwerkelijk Zijn Bloed wordt. Dit noemen we transsubstantiatie. Dat is een belangrijk woord met veel betekenis.

"Transsubstantiatie" betekent dat de substantie wordt getransformeerd. Ze verandert. Maar het betekent ook dat de uiterlijke kenmerken van het brood en de wijn hetzelfde blijven. Ze veranderen niet voor wat we zien, proeven, voelen of ruiken. Ze zien er hetzelfde uit, voelen hetzelfde aan en smaken hetzelfde. Maar ze zijn niet hetzelfde in hun essentie.

Probeer je voor te stellen dat een stuk brood en een glas wijn uit twee hoofdbestanddelen bestaan: de uiterlijke aspecten en de essentie. De uiterlijke aspecten zijn alles wat waarneembaar is met de zintuigen. De essentie is echter op geen enkele manier waarneembaar.

Ter vergelijking: je sluit je ogen en ruikt een parfum met rozengeur. Je neus vertelt je dat er een roos voor je staat, maar in werkelijkheid is het een kunstmatige geur. Je neus wordt misleid over de essentie van wat er voor je is. Het is geen echte roos, het zijn slechts chemicaliën. Het tegenovergestelde geldt voor de Eucharistie. Sterker nog, de Eucharistie is nog "misleidender", omdat al onze zintuigen alleen brood en wijn waarnemen. We kunnen het brood breken en het horen kraken, het proeven, enzovoort. Onze zintuigen vertellen ons dat dit brood is. Maar in wezen is het getransformeerd tot God, in de Persoon van Jezus de Zoon.

Om dit goed te begrijpen, hebben we een soort 'zesde zintuig' nodig. We hebben het geestelijke geloof nodig. Geloof is een gave waardoor we met zekerheid weten dat dit geen brood meer is. Het is God. Het is het Lichaam, Bloed, Ziel en Goddelijkheid van God de Zoon.

Geen enkele hoeveelheid studie, redenering of argumentatie zal ons van deze waarheid overtuigen. Maar geloof wel. Sterker nog, geloof zal ons zo diep overtuigen dat we met ons hele wezen kunnen geloven. En dit is een overtuiging en een niveau van geloof dat we nooit kunnen bereiken met alleen onze vijf zintuigen of ons redeneervermogen.

Als dit moeilijk te geloven is, dan is het een teken dat God je geloof in de Eucharistie wil verdiepen. Hij wil dat je Zijn goddelijke aanwezigheid daar in de diepte van je ziel ervaart. Hij wil dat je Hem leert kennen, Hem liefhebt, Hem aanbidt en je leven aan Hem overgeeft in dit kostbare geschenk.

Wil je de Mis ten volle begrijpen en de volledige betekenis van de Heilige Eucharistie doorgronden, dan moet je dit kostbaarste geschenk vanuit drie perspectieven bekijken. Deze drie perspectieven samen vormen de volledige betekenis en werkelijkheid van de Eucharistie. Deze drie perspectieven zijn: Offer, Sacrament en Communie. Laten we beginnen met het Offer.

Het ene eeuwige offer

We moeten beginnen met een begrip van het offer van Christus aan het kruis. Jezus, de Zoon van God, nam onze gevallen menselijke natuur aan en stierf eens en voor altijd voor ons. In zijn lijden en dood vernietigde hij de dood zelf door zegevierend op te staan. Maar zijn dood was een werkelijke dood, en het was het volmaakte offer en de verzoening voor al onze zonden.

Daarom wordt de Mis, naast vele andere dingen, ook wel "Het Heilig Offer" genoemd. Zo wordt het genoemd omdat dat is wat het is. Zie het zo: Jezus' dood aan het kruis vond bijna 2000 jaar geleden plaats. Wij waren er niet bij. Of toch wel? De waarheid is dat we, elke keer dat we deelnemen aan de Mis, aanwezig zijn op Golgotha. En we zijn niet alleen aanwezig, we zijn deelnemers. Elke keer dat we de Mis bijwonen, is het alsof de tijd stilstaat en we dit tijdloze moment van het Offer van Christus betreden. We zijn er, niet zozeer historisch gezien; we zijn er veeleer wezenlijk, werkelijk en geestelijk. Onze ziel is aanwezig bij het Offer van het Kruis, en we kunnen delen in de vruchten van dat Offer.

Ook dit vereist geloof om te begrijpen, te geloven en te ervaren. Maar onthoud dat geloof niet alleen geloven is. Geloof is weten. In dit geval is het een 'weten' dat ons in staat stelt deel te nemen aan wat er gebeurt. Geloof stelt ons in

staat deel te hebben aan het ene offer van Christus aan het kruis, dat ons tegenwoordig wordt gesteld door het Heilig Misoffer.

Misschien is dat wat diepgaand. De Eucharistie is diepgaand! Het Misoffer is een diepgaande werkelijkheid, zoals geen andere. Ga zitten en overdenk het in gebed. God zal je helpen het te begrijpen en er betekenis aan te geven. En wanneer je het begint te begrijpen, zul je de Mis gaan waarderen zoals je dat nog nooit eerder hebt gedaan.

Het Goddelijk Sacrament, tegenwoordig gesteld

Het Laatste Avondmaal was de eerste handeling van het Offer van het Kruis. Tijdens die eerste Mis nam Jezus brood en zei: "Neem dit allemaal en eet ervan. Dit is mijn Lichaam." Vervolgens nam Hij de kostbare kelk met wijn en zei: "Dit is mijn Bloed."

Het is belangrijk te beseffen dat dit Laatste Avondmaal, de eerste Mis, zich afspeelde vanaf Witte Donderdagavond tot en met de Vrijdag aan het Kruis en culmineerde in de Verrijzenis op zondag. De Mis omvat de gehele gebeurtenis van Jezus' leven, dood en verrijzenis in één.

De vrucht van de Mis is de gave van Zijn Ware Aanwezigheid onder de gedaante van brood en wijn. Dit is het Sacrament van Zijn Lichaam en Bloed. Met "Sacrament" bedoelen we hier dat dezelfde God in de hemel, dezelfde Eeuwige Zoon, zich aan ons openbaart onder de vorm van brood en wijn. Dus, wanneer we knielen voor de Heilige Eucharistie, knielen we voor God Zelf. Dit is een verbazingwekkende werkelijkheid die ons telkens weer met ontzag zou moeten vervullen wanneer we een kerk binnenkomen en het tabernakel zien. Het is een verbazingwekkende werkelijkheid die ons zou moeten aansporen om een aanbiddingskapel te bezoeken waar de Eucharistie voor ons is uitgestald om in Zijn aanwezigheid te bidden. God is werkelijk met ons in deze kostbare gave.

Transformatie van de communie

Zoals we hierboven al zeiden, wordt het offer van het kruis tegenwoordig gesteld door de viering van de Mis. De vrucht van dit offer is de sacramentele ware aanwezigheid van Christus onze Heer, verborgen onder de vorm van brood en wijn. Maar deze twee essentiële aspecten zijn niet het einde. God wil deze wonderbaarlijke gave nog een stap verder brengen. Hij wil Zich met ons verenigen door de Heilige Communie. Het is een gebod van Christus dat we elke zondag en verplichte feestdag de Mis bijwonen, maar het is een daad van liefde die ons uitnodigt tot een waardige ontvangst van de Heilige Communie.

De Heilige Communie is het ultieme doel van de Eucharistie. De reden waarom Christus Zichzelf aan het kruis heeft geofferd en Zichzelf heeft aangeboden in Zijn Lichaam en Bloed, is opdat wij Hem in onze ziel kunnen ontvangen door de Heilige Communie. Daar draait het allemaal om. Dit is het hoogtepunt! De Heilige Eucharistie wordt zelfs beschouwd als zowel de bron van ons christelijk leven als het hoogtepunt ervan. Wat een genade!

"Communie" betekent "vereniging met". En "vereniging" betekent een transformatie van twee tot één. Dat is natuurlijk wat de ontvangst van de Heilige Communie bewerkstelligt. Het stelt ons in staat Jezus zich met ons te laten verenigen in onze menselijke natuur. En in deze eenheid delen we niet alleen in Zijn dood, maar ook in Zijn opstanding uit de dood. Deze "dood aan de zonde en opstanding tot nieuw leven" wordt nu een deel van wie we zijn. Dit is waar het christelijke leven om draait. We zien deze waarheden duidelijk geopenbaard in het Evangelie van Johannes:

Jezus zei tegen hen: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: als u het vlees van de Mensenzoon niet eet en zijn bloed niet drinkt, hebt u geen leven in u. Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven, en Ik zal hem op de laatste dag opwekken. Want mijn vlees is waar voedsel en mijn bloed is ware drank. Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem.' ([Joh. 6:53-56](#))

Vooraf de laatste regel onthult de eenheid die ontstaat door de ontvangst van de Heilige Eucharistie. Dat Jezus in ons blijft en wij in Hem, is de ultieme vrucht van de Heilige Mis.

De mis uitgelegd

De Mis volgt een vaste liturgische formule, die op zichzelf al betekenisvol is. De vele betekenissen binnen deze rituele handeling van de Mis kunnen gemakkelijk over het hoofd worden gezien. Laten we de hele Mis eens doorlopen en kort ingaan op de betekenis ervan. Begrijpen wat we doen, waarom we het doen en wat het allemaal betekent, zal ons helpen de Mis met een veel dieper geloof en meer toewijding te vieren.

Intrederitus: Dit begin van de Mis kan worden opgedeeld in vier delen: 1) Processie (met intrede-antifoon); 2) Boete; 3) Gloria; 4) Openingsgebed. Het uiteindelijke doel van deze hele ritus is ervoor te zorgen dat de gelovigen, die als één verenigd zijn, de gemeenschap tot stand brengen en zich openstellen om goed naar Gods Woord te luisteren en de Eucharistie waardig te vieren. Laten we elk deel van deze intrederitus eens nader bekijken en de betekenis ervan toelichten.

Introitus (zang): Het doel van deze zang is om de viering van de Heilige Mis te openen, de eenheid onder alle aanwezigen te bevorderen, hun gedachten te richten op het wonderbaarlijke mysterie van de betreffende liturgische periode of viering, en de liturgische processie van de celebrant en de misdienaars te begeleiden. Dit gebeurt door middel van de prachtige handeling van het zingen. De vele stemmen verenigen zich in één melodieuze verkondiging van het geloof. Idealiter wordt de antifoon van de dag gezongen. Het is echter toegestaan om een ander passend lied te zingen. De sleutel hier is de eenheid die door het lied en de tekst ervan wordt gecreëerd.

Processie: Terwijl het lied gezongen wordt, vindt de processie plaats. Deze wordt aangevoerd door het kruis, dat symboliseert dat onze reis door deze wereld naar de hemel alleen mogelijk is dankzij het kruis. De misdienaars en de gewijde bedienaren nemen deel aan de processie. Zij vertegenwoordigen samen alle gelovigen op deze reis naar de hemel.

Begroeting: 1) De begroeting begint met het kruisgebaar. Dit is een krachtig gebaar. We roepen Gods Naam aan – Vader, Zoon en Heilige Geest – wat altijd het begin van het gebed zou moeten zijn. 2) De priester zegt vervolgens: "De Heer zij met u." Deze eerste begroeting is een geruststelling van Gods liefde en trouw aan ieder die de Heilige Mis bijwoont en biedt een belofte van Zijn aanwezigheid in hun leven om de missie te vervullen die Hij hen als christenen heeft gegeven. 3) De congregatie antwoordt dan: "En met uw geest." Dit is niet zomaar een vriendelijk gebaar alsof men zegt: "Ook u gegroet en gezegend, Vader!" De verwijzing naar de "geest" van de priester verwijst naar zijn wijding. Het is dus een erkenning van de gelovigen dat de priester daar aanwezig is in de persoon van Christus, krachtens zijn wijding.

Zij erkennen dus feitelijk Christus' aanwezigheid bij aanvang van de liturgie. Dit moet ons er ook aan herinneren dat de rol van de priester op dat moment is om sacramenten toe te dienen en een instrument van Christus te zijn. Daarom is het niet het moment voor hem om grappig te zijn of zijn persoonlijkheid te benadrukken. Integendeel, de priester moet ernaar streven om als het ware te "verdwijnen" en zich te conformeren aan de Persoon van Christus.

Boetedoening: De boetedoening draait om voorbereiding. Als je een feestje thuis hebt, bereid je je daarop voor. Of als je een belangrijk project op je werk hebt, bereid je je daarop voor. Zo is het ook met de Mis. De beste manier om ons voor te bereiden is door Gods barmhartigheid te zoeken door middel van vergeving van onze zonden. Natuurlijk moeten we Gods barmhartigheid en vergeving elke dag, de hele dag door, zoeken. Maar zelfs als we alleen maar biechten vóór de Mis, is het gepast om deze directe voorbereiding op de Mis in de openingsritus op te nemen.

Een mogelijkheid voor deze vorm van boetedoening is het bidden van het *Confiteor* (Ik belijd mijn zonden aan de almachtige God...). In dit gebed erkennen we onze zonden drievoudig door te zeggen: "Door mijn schuld, door mijn schuld, door mijn zeer grote schuld." Terwijl we dit uitspreken, slaan we ons op de borst als teken van ons berouw.

We spreken op dit moment ook het Griekse *Kyrie* uit . Het Grieks verbindt ons met de vroege christenen, aangezien dit de taal was die zij spraken. Het is het enige Grieks dat we in de liturgie van de Latijnse ritus gebruiken. We zeggen: *Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison* (Heer, erbarm U, Christus, erbarm U, Heer, erbarm U). Opnieuw hebben we een drievoudige smeekbede om genade. Drie is het getal van volmaaktheid en volheid en is daarom een manier om te zeggen: "Heer, stort alstublieft de volmaaktheid en volheid van uw genade over ons uit."

Gloria: De *Gloria* is een antwoord op het *Kyrie*. Net zoals koken een maaltijd voorbereidt of de adventstijd een kerst, zo bereidt het smeken om genade ons voor om die te ontvangen. Daarom juichen we, na om genade te hebben gevraagd, meteen met de *Gloria* als een manier om te erkennen dat de gevraagde genade ons is geschonken.

Openingsgebed: De priester zegt of zingt vervolgens: "Laten we bidden." Hij neemt een moment van stilte in acht en bidt dan het gebed dat "Collecte" wordt genoemd. Dit gebed bundelt alle gebeden van de gelovigen en draagt ze op aan de Vader. Dit gebed sluit de openingsrituelen af.

Liturgie van het Woord : De Liturgie van het Woord omvat de volgende

onderdelen van de Mis: 1) Eerste Lezing; 2) Psalm; 3) Tweede Lezing (alleen op zondagen en plechtigheden); 4) Evangelie; 5) Homilie; 6) Geloofsbelijdenis (alleen op zondagen en plechtigheden); 7) Gebeden van de Gelovigen.

God is op vele manieren werkelijk aanwezig in deze wereld. De Schrift is een van die manieren waarop God Zichzelf aan ons kenbaar maakt. Wanneer de Schrift wordt verkondigd, wordt Christus Zelf verkondigd en aanwezig gesteld. Daarom is de Liturgie van het Woord een ware openbaring van Christus door het horen van het Woord van God.

Er is een subtiel aspect van de Liturgie van het Woord dat ons inzicht geeft in de aanwezigheid van Christus in de verkondiging van de Schrift. Dit subtiel aspect is dat de lector, na de lezingen, zegt: "Het Woord van de Heer." En na de verkondiging van het Evangelie zegt de priester of diaken: "Het Evangelie van de Heer." De formulering van deze afsluiting erkent dat het "Woord van God" zojuist aanwezig is gemaakt, niet alleen de "woorden van God". Met andere woorden, de verkondiging van de Schrift is een manifestatie van Jezus, het Eeuwige Woord. De Schrift is levend. Het Woord van God is levend. God is werkelijk aanwezig wanneer Zijn Woord wordt verkondigd. Hij is het Woord dat wordt verkondigd. Het Woord is een Persoon voordat het gesproken of geschreven wordt.

Vergelijk dit eens met een openbare voorlezing van bijvoorbeeld de Amerikaanse Grondwet. Een openbare voorlezing van dit document maakt de grondleggers niet *letterlijk* aanwezig; het maakt slechts hun woorden en ideeën aanwezig. Maar de Schrift is heel anders. Doordat het een Levend Woord is, begrijpen we dat Jezus springlevend is en dat het horen van de Schrift een horen is van de letterlijke Persoon van Christus Zelf. Hij is er. Dit laat zien dat we in de Liturgie van het Woord niet alleen *over* God of Zijn ideeën horen; we horen God, ontmoeten God en worden door God Zelf getransformeerd. Dit onthult ook het diep persoonlijke karakter van de openbare voorlezing van het Woord van God. Probeer daarom de volgende keer dat u naar de Mis gaat, te begrijpen dat Jezus Zelf, terwijl de Schrift wordt verkondigd, daar is en tot u spreekt.

Laten we de verschillende aspecten van de Liturgie van het Woord eens nader bekijken:

Zondagse lezingen: De zondagse lezingen volgen een cyclus van drie jaar. Dit betekent dat we in een periode van drie jaar de hele Bijbel behandelen. We behandelen niet elk afzonderlijk vers van de Bijbel in deze drie jaar, maar wel een groot deel ervan.

De eerste lezing en het evangelie zijn grotendeels met elkaar verbonden. Vaak horen we in de eerste lezing een vers uit het Oude Testament dat een voorbode is van, of verwijst naar, de vervulling ervan in het evangelie. Zo lezen we bijvoorbeeld in de eerste lezing over het manna in de woestijn, uit het verhaal van de Israëlieten die veertig jaar door de woestijn zwierven. Vervolgens horen we in het evangelie over het nieuwe manna, de Eucharistie. Meestal is er een verband, dus het is goed om te proberen dat verband te herkennen, zodat we de eenheid van het Oude en het Nieuwe Testament kunnen begrijpen.

De psalm is een lofzang en wordt vaak in antifonale vorm gelezen (waarbij het refrein van een lied na elk couplet wordt herhaald).

De tweede lezing komt uit het Nieuwe Testament en is vaak een aansporing. Ze is afkomstig uit een brief in het Nieuwe Testament, de Handelingen der Apostelen of Openbaring. Deze lezing staat op zichzelf en is, behalve bij speciale feestdagen, niet opzettelijk verbonden met het Evangelie of het Oude Testament.

Het Evangelie vormt het hoogtepunt van de Liturgie van het Woord en onderscheidt zich door de eerbied die ermee gepaard gaat. We staan, zingen het Alleluia, houden een processie met het Evangelieboek en mogen wierook en kaarsen gebruiken. Het wordt bovendien alleen voorgelezen door de priester of diaken. Het Evangelie is niet alleen een weergave van de woorden en daden van Christus zelf; het is ook een verkondiging van de Persoon van Christus, het Woord van God. Deze verkondiging biedt ons de volheid van de openbaring.

Homilie: De homilie is niet zomaar een toespraak of uitleg van de Schrift. De homilie is in feite onderdeel van de liturgie zelf. Het is daarom een gebed. En als gebed is het een hart-tot-hartgesprek tussen God en Zijn volk. Natuurlijk wordt niet elke homilie op die manier ervaren, maar als we openstaan, zullen we ontdekken dat God tot ons spreekt. Dit gebeurt des te meer wanneer de priester of diaken werkelijk doordrenkt is van Christus door zijn persoonlijke heiligheid. Maar het kan ook gebeuren wanneer de predikant niet bijzonder heilig is. God spreekt ongeacht het instrument, en wij behoren te luisteren. De preek veronderstelt ook dat men in geloof luistert. Met andere woorden, het is niet per se een eerste evangelisatie of onderwijs in het geloof. Het wordt gesproken vanuit het hart van Jezus tot de harten van de gelovigen, degenen die al geloven. Maar zelfs deze ervaring zal bijdragen aan de evangelisatie van hen die het het meest nodig hebben.

Geloofsbelydenis: De Geloofsbelydenis is de openbare belydenis van ons

geloof. Het is een beknopte samenvatting van alles wat wij geloven. De Geloofsbelijdenis is samengevat in deel één van deze serie, *Mijn Katholieke Geloof!*. Dus, als u dat boek nog niet hebt gelezen, zal uw wekelijkse belijdenis van de Geloofsbelijdenis tijdens de zondagse liturgie er aanzienlijk door worden verrijkt.

Bedenk dat 'geloof', als reactie op openbaring, de gave van het geloof voortbrengt. Dit is wat er zou moeten gebeuren bij het belijden van de Geloofsbelijdenis. Het belijden van de Geloofsbelijdenis mag niet simpelweg een belijdenis zijn van wat we om andere redenen hebben gekozen te geloven. Het moet de vrucht zijn van de gave van het geloof in onze ziel. Het moet de vrucht zijn van God die tot ons spreekt, Zichzelf aan ons openbaart en van ons instemmen met die openbaring.

Vanaf de advent van 2011 begon de Engelstalige wereld een nieuwe vertaling van de Mis te gebruiken, en binnen die nieuwe vertaling was er ook een nieuwe vertaling van de Geloofsbelijdenis van Nicea. Een opvallende verandering is de wijziging van "Wij geloven" naar "Ik geloof". Deze verandering werd doorgevoerd om trouwer te zijn aan de oorspronkelijke Latijnse tekst, maar wijst ook op het zeer persoonlijke karakter van onze geloofsbelijdenis. Geloof moet persoonlijk zijn. Het moet "mijn" geloof zijn. Streef ernaar om van uw geloofsbelijdenis precies dat te maken.

Voorbeden: De voorbeden sluiten de Liturgie van het Woord af en zijn bedoeld als algemene voorbeden voor de hele Kerk en door de hele Kerk. In deze algemene voorbeden bidden we in het bijzonder voor: de Kerk, de burgerlijke autoriteiten, het heil van de hele wereld, degenen die gebukt gaan onder allerlei moeilijkheden (lijden, zieken, gewonden, het kwaad), lokale noden en voor de overledenen.

De Liturgie van het Woord wordt hiermee afgesloten en maakt plaats voor de Liturgie van de Eucharistie. Het uiteindelijke doel van de Liturgie van het Woord is ons voor te bereiden op een volwaardigere deelname aan de Liturgie van de Eucharistie. Zij moet in ons een dieper geloof en een sterk verlangen aanwakkeren om deel te nemen aan de viering van het Offer van Christus aan het Kruis, de openbaring van Zijn Heilig Lichaam en Bloed, en onze vereniging met Hem in de Heilige Communie.

De Eucharistieviering : De Eucharistieviering is het hoogtepunt van de Mis. Het is tevens het hoogtepunt van ons hele geloof en onze eredienst. Er is geen volmaktere manier om God te aanbidden dan deel te nemen aan de viering van het Eucharistisch Offer, Zijn goddelijke aanwezigheid te aanbidden en Hem in de Heilige Communie te ontvangen.

De eucharistieviering bestaat uit de volgende onderdelen: 1) De voorbereiding van de gaven; 2) Het eucharistisch gebed; 3) De communieritus. Binnen elk van deze drie onderdelen zijn er verschillende gebeden en gebaren van grote betekenis. Laten we ze eens nader bekijken.

Vorbereiding van de gaven: Dit deel van de mis omvat de voorbereiding van het altaar, het aanbieden van de gaven van brood en wijn, en de voorbereiding van deze gaven op het altaar door de priester en diaken. Deze handeling wordt ook wel het 'offer' genoemd, wat het offerkarakter ervan beter illustreert .

Nadat het altaar is klaargemaakt met de kelk, het misboek, de altaarkleden, enz., worden de gebruikelijke gaven aangeboden: *brood en wijn*. Sommige culturen bieden ook: was (voor kaarsen), bloemen, fruit, wol (voor gewaden), honing, olie en geld aan. Meestal worden alleen brood en wijn aangeboden, maar elk van deze gaven kan worden aangeboden. Daarnaast worden in sommige culturen ook gaven aangeboden voor het levensonderhoud van de priester, zoals fruit, honing en olie. Deze gaven moeten voortkomen uit het harde werk van iemands handen, wat de persoonlijke investering door middel van arbeid en opoffering symboliseert. De priester erkent dit feit in het gebed dat hij bidt wanneer de gaven aan God worden aangeboden. Hij zegt dat ze "vruchten van de aarde en werk van mensenhanden zijn (een gezamenlijke gave van God en Zijn volk)".

Brood symboliseerde in de oudheid het basisvoedsel (niet zomaar een bijgerecht), en wijn symboliseerde de gave van overvloed. God heeft onze gaven niet nodig. Hij nodigt ons juist uit om deel te nemen aan Zijn offer, omdat we moeten geven. Bovendien zouden we in het offer onze levens en onze persoonlijke offers aan God moeten zien aangeboden. Terwijl de wijn wordt klaargemaakt, zegt de priester: "Mogen wij door het mysterie van dit water en deze wijn deelhebben aan de goddelijkheid van Christus, die Zichzelf vernederde om deel te hebben aan onze menselijkheid." Terwijl hij dit zegt, voegt hij een druppel water toe aan de kelk, wat symboliseert dat de mensheid wordt ondergedompeld in de goddelijkheid. Wij zijn die ene druppel, en wij moeten worden verteerd door het Bloed van Christus en Zijn goddelijkheid.

De priester wast vervolgens zijn handen, wat symbolisch is voor zijn zelfreiniging voordat hij het Heilige der Heiligen binnengaat. Daarna spreekt hij de gemeente toe met de woorden: "Broeders, bid dat mijn offer en uw offer ..." Dit is belangrijk omdat het aangeeft dat er twee offers plaatsvinden, verenigd als één. Ten eerste is er het offer dat de priester brengt, het ene offer van Christus. Ten tweede is er het offer dat het volk brengt, hun eigen persoonlijke offer verenigd met het offer van Christus. Deze eenheid van offers zorgt ervoor dat de offers die wij brengen door de Vader worden ontvangen alsof ze van Christus de Zoon afkomstig zijn.

Eucharistisch gebed: Het eucharistisch gebed kan worden opgedeeld in tien verschillende delen. Laten we elk deel kort bekijken om een dieper inzicht te krijgen in de betekenis en het effect van dit gebed.

De *prefatie* begint met "De Heer zij met u." Het wordt vervolgd met een uitwisseling van geloofsbelijdenissen, waarna de priester een dankgebed uitspreekt. Dit gebed eindigt met de erkenning dat we samen met de engelen en heiligen hun lofzang zingen.

Het loflied dat we samen met de engelen en heiligen zingen, is het *Sanctus*. *Sanctus* betekent 'heilig' en wordt driemaal herhaald om aan te geven dat God driemaal heilig is – ofwel de allerheiligste. We roepen uit: 'Heilig, heilig, heilig...' Dit laat ook zien dat we verbonden zijn met de hemelse liturgie, zoals beschreven in Openbaring [4:8](#).

Epiclesis : Het derde eucharistisch gebed gebruikt de volgende woorden voor de epiclesse: "Heilig daarom deze gaven, bidden wij, door uw Geest erop neer te zenden als dauw." Dit gebed is het aanroepen van de Heilige Geest over de gaven, zodat hun transformatie van gewoon brood en wijn naar het Lichaam en Bloed van Christus kan beginnen.

Woorden van consecratie : De priester dringt vervolgens door tot de kern van het eucharistisch gebed door de woorden van Jezus te herhalen, zoals Hij die uitsprak toen Hij de eucharistie instelde tijdens het Laatste Avondmaal. Hij zegt: "Dit is mijn lichaam... dit is mijn bloed." Door de verkondiging van deze woorden worden het brood en de wijn getransformeerd in het Lichaam, Bloed, Ziel en Godheid van Christus Jezus.

Mysterium Fidei : De priester zegt: "Het mysterie van het geloof." Hiermee wordt de sacramentele aanwezigheid van Christus op het altaar erkend, de vrucht van de consecratie. Het is een geloofsbelijdenis, en de gelovigen reageren met een acclamatie van geloof, waarbij ze diepe verwondering en ontzag uiten voor het ongelooflijke mysterie dat zich voor hen ontvouwt, zoals: "Red ons, Verlosser van de wereld, want door Uw kruis en opstanding hebt U ons bevrijd."

Anamnese : In dit gebed drukt de priester onze behoefte uit om God te vertellen waaraan wij deelnemen – het offer van Zijn Zoon aan Hem! Bijvoorbeeld: "Daarom, o Heer, vieren wij de gedachtenis aan het verlossende lijden van Uw Zoon, zijn wonderbaarlijke opstanding en hemelvaart..." In dit gebed herinneren we ons dat we nu de gedachtenis aan Zijn lijden en dood vieren om deel te hebben aan de opstanding. We danken Hem ook voor de vreugde dat we deel mogen hebben aan dit kostbare geschenk.

Offerande : De priester offert nu zichzelf en de Kerk, en verenigt ons allen met het ene offer van Christus, gebracht aan de Vader. Eenmaal verenigd met het offer van Christus, bieden wij onszelf aan de Vader in Christus, zoals Hij aan de Vader wordt geofferd.

Intercessie : De priester bidt vervolgens voor de aanwezigen bij de Mis, voor allen die in staat van genade verkeren (de gehele Kerk) en voor allen die gestorven zijn en de genade van deze Mis ontvangen.

Doxologie : “Door Hem, met Hem en in Hem...” Dit gebed, uitgesproken door de priester terwijl hij het Lichaam en Bloed van Christus omhoogheft, weerspiegelt de woorden van de heilige Paulus dat alles in, met en door God geschiedt tot Zijn eer (zie Efeziërs 1). De lofzang wordt vervolgens door Gods volk bevestigd met het luide Amen!

Het ritueel van de Heilige Communie : Het ritueel van de Heilige Communie omvat alle gebeden en handelingen die ons direct voorbereiden op het ontvangen van deze kostbare gave. Deze omvatten: 1) Het Onze Vader; 2) De vredesgroet; 3) Het breken van de communie; 4) Het aanschouwen van de Heilige Communie; 5) De Heilige Communie; 6) De communie-antifoon; 7) Het slotgebed; 8) De zegen. Laten we elk van deze handelingen eens nader bekijken.

Onze Vader: Dit gebed zal in hoofdstuk elf uitgebreider aan bod komen, maar we willen er hier alvast iets over zeggen. Het Onze Vader bevestigt dat wij, vanwege onze gemeenschap met Jezus, ook kinderen van de Vader zijn. Wij zijn broers en zussen van Christus en daarom ook kinderen van Zijn Vader. Dit gebed openbaart en belijdt tevens onze voortdurende verdieping van onze band met de Vader door de gemeenschap met Jezus.

Vredesgroet : De communie scheidt niet alleen een diepere eenheid met God, maar ook een diepere eenheid en intimiteit met elkaar. De vredesgroet is dan ook een symbolische manier om de gemeenschap die we met elkaar hebben uit te drukken.

Fractionering: Bij de fractionering breekt de priester de Hostie in tweeën en laat vervolgens een klein stukje in de kelk met het Kostbaar Bloed vallen. Hier zijn twee betekenissen te benadrukken: 1) Dit onthult een verbinding met de paus. Het was vroeger gebruikelijk om een fragment van de pauselijke Mis mee te nemen naar andere kerken en dat fragment in de kelken van elke kerk te plaatsen als een manier om de eenheid te tonen tussen alle gelovigen verenigd onder de Heilige Vader. 2) Tijdens het eucharistisch gebed vindt er een aparte consecratie van Lichaam en Bloed plaats. Het feit dat ze apart

worden geconsacreerd, wijst op de dood van Christus (de scheiding van Christus' Lichaam en Bloed door het uitgieten van Zijn bloed). Maar tijdens dit ritueel vindt er een vermenging van de twee plaats. Deze vermenging wijst op de Verrijzenis, doordat Lichaam en Bloed nu weer één zijn.

Het 'aanschouwen': Vervolgens houdt de priester de hostie omhoog en verkondigt: 'Zie het Lam van God, zie Hem die de zonden van de wereld wegneemt. Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het avondmaal van het Lam.' Deze woorden zijn een verwijzing naar Johannes de Doper, die Jezus sprak toen hij naar hem toe liep om gedoopt te worden (zie [Johannes 1:29](#)). De woorden benadrukken het offeraspect van de Mis door Jezus het 'Lam van God' te noemen. Hij was het Lam dat het offer was voor onze zonden.

Als reactie op het aanschouwen van het Lam zeggen we: "Heer, ik ben niet waardig dat U onder mijn dak komt, maar zeg slechts een woord en mijn ziel zal genezen zijn." Dit is een uiting van nederigheid en geloof en is ontleend aan de woorden van de Romeinse centurion, die zich niet waardig voelde dat Jezus naar zijn huis kwam om zijn dienaar te genezen (zie [Matteüs 8:8](#)).

Heilige Communie : Nu komen we bij de ultieme reden waarom Jezus het offer van zijn leven bracht en het in de Mis herdacht; namelijk zodat wij Hem in de Heilige Communie konden ontvangen. De heilige Thérèse van Lisieux onthult in haar autobiografie, *Het verhaal van een ziel*, de juiste gesteldheid die we voor de Heilige Communie moeten hebben. Over haar eerste Heilige Communie zegt ze:

Wat was het heerlijk, die eerste kus van Jezus in mijn hart – het was werkelijk een kus van liefde. Ik wist dat ik geliefd was en zei: "Ik houd van U en ik geef mezelf voor eeuwig aan U over." Jezus vroeg niets, Hij eiste geen offer. Lang daarvoor hadden Hij en de kleine Thérèse elkaar al goed gezien en begrepen, maar op die dag was het meer dan een ontmoeting – het was een complete versmelting. We waren niet langer twee, want Thérèse was verdwenen als een druppel water verloren in de machtige oceaan. Alleen Jezus bleef over – de Meester en de Koning.

De Heilige Communie moet een diep persoonlijke en intieme ervaring worden. Het moet die goddelijke "versmelting" worden waar de heilige Thérèse over sprak. Bij de ontvangst van dit heilige sacrament worden onze harten en zielen één met Christus, als we Hem binnenlaten. En dat is de sleutel. We moeten Hem binnenlaten.

Het ontvangen van de Heilige Communie is geen vanzelfsprekendheid. Dat we in de rij staan voor de communie en Hem ontvangen, betekent niet dat

we Hem werkelijk hebben ontvangen . We moeten ons openstellen, ons voorbereiden en Hem tot ons laten komen en ons in de gemeenschap trekken die Hij met ons verlangt. Het is onze verantwoordelijkheid om open en gul te reageren op Zijn uitnodiging tot goddelijke eenheid.

Communie-antifoon: De communie-antifoon, die ook een hymne kan zijn, heeft als effect dat hij allen die de communie ontvangen, verenigt. Hij biedt tevens een gelegenheid tot meditatie over het thema van de mis, de Schrifttekst van de dag of het liturgische seizoen.

Afsluitend gebed : Het afsluitend gebed sluit de communieviering af door te erkennen wat we zojuist hebben ontvangen in een gebed van dank en smeekbede dat onze communie veel vrucht zal dragen.

Zegen: De priester sluit de mis af met de zegen in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, waarna de diaken de wegzegging uitspreekt. Twee opties voor de wegzegging zijn: "Ga heen en verkondig het Evangelie van de Heer" en "Ga heen in vrede, verheerlijk de Heer door uw leven." Deze woorden van wegzegging geven een duidelijke opdracht om Christus naar de wereld te brengen. Onze gemeenschap met God moet een overvloedig effect hebben op ons dagelijks leven. We moeten evangeliseren tot aan de uiteinden der aarde!

Hopelijk zal deze samenvatting van de verschillende onderdelen van de Heilige Mis u helpen om elke keer dat u de Mis bijwoont, op een persoonlijke en toegewijde manier dieper in de eredienst te duiken. De Mis is de grootste handeling op aarde, en we zouden er elke keer dat we eraan deelnemen, vol ontzag voor moeten zijn!